

Homilie bisschop Van den Hende

Nationale Bedevaart Brielle, Bedevaartkerk HH. Martelaren van Gorcum, Brielle

8 juli 2023

Genesis 22, 1-18

II Korintiërs 4, 7-25

Matteüs 10, 17-22

Broeders en zusters, ook vandaag, ondanks de uitzonderlijke warmte, bent u met velen gekomen. Met bussen en met eigen vervoer. U bent hier gekomen om samen deze dag te vieren. Een dag waarop we denken aan het levensoffer van de Martelaren van Gorcum. Vorig jaar vierden we het 450-jarig jubileum. Dit jaar komt er slechts één jaartje bij. Maar het geloofsgetuigenis van Martelaren van Gorcum blijft ons bijeen brengen. Een gruwelijke dood is het geweest. Als we ons indenken hoe ze eerst vernederd zijn, door de straten zijn gejaagd, bespot en bespuwd en uiteindelijk opgehangen in de turfschuur. En ze zijn zo opgehangen dat het met een speciale truc met een touw nog langer zou duren voordat ze de verstikkingsdood zouden ondergaan. Het is afschuwelijk.

En dan voegen we er vandaag ook nog een eerste lezing aan toe uit het boek Genesis, waarin we lezen dat Abraham zijn zoon moet gaan offeren. Nog meer geweld, nog meer dood en verderf. We leven al heel gauw mee met Abraham. Hij was al op hoge leeftijd. Hij had een grote kudde, dienaren en zelfs een waterput. Op een warme dag als vandaag denk je al gauw: ik zou niet zonder water kunnen. Maar in de droge streken van Abraham was een waterput de zekerheid dat je altijd opnieuw water voor iedereen beschikbaar had. Maar Abraham die alles had, had geen zoon. Hij had geen nageslacht. Maar God beloofde dat hij nageslacht zou hebben en Hij vroeg Abraham om als pelgrim in geloof op weg te gaan (Genesis 12, 1-2).

Wij leven al gauw met Abraham mee als we denken: op zo'n hoge leeftijd en eindelijk een zoon, maar dan moet hij meegebracht worden om bovenop de berg te worden geofferd. We kunnen bewondering hebben voor Abraham die zo gehoorzaam is aan de Heer, maar we kunnen ook medelijden hebben. Maar misschien zouden we toch moeten kijken naar wat er verder in die lezing gebeurt. God vraagt geen mensenoffers. God vraagt niet dat Abraham zijn zoon de keel doorhaalt. God vraagt geen mensenoffers, omdat God het leven wil behoeden. In vroeger tijden aanbaden mensen meerdere goden. En veel van die goden hadden ook wrede trekjes. Namelijk dat mensenoffers wel eens de goden gunstig zouden kunnen stemmen, de geschiedenis zou kunnen vernieuwen, en dat mensenoffers een eer waren aan de goden. Maar, broeders en zusters, de God van Israël die onze enige God is, laat zien dat Hij niet een God van mensenoffers is, maar de God die het leven behoedt. Die niet vraagt dat Abraham zijn zoon ombrengt, maar die Abraham en zijn nageslacht wil leiden en hoeden.

Misschien zijn we gerustgesteld. God vraagt geen mensenoffers. Maar als we kijken hoe het met onze Heer Jezus gegaan is; toen Hij stierf aan het kruis werd Hij zelf door het kwaad van mensen ten offer gebracht. Maar zelfs aan het kruis bleef Hij de liefde van God zijn Vader trouw. Zelfs aan het kruis kwamen er woorden over zijn lippen van vergeving en verzoening (Lucas 23, 34; 43). In die God, broeders en zusters, hebben de Martelaren van Gorcum geloofd. In die God hebben zij hun kracht gevonden om ook in de moeilijkste tijd,

hier op deze plaats, vast te houden aan de liefde van de Heer. En te weten dat door God de dood niet het einde is, maar dat door Christus de dood is overwonnen en er nieuw leven is.

We zijn misschien gerustgesteld, omdat God geen mensenoffers vraagt. En we zien in Jezus dat eerder het tegendeel gebeurt, dat God zelf het offer wordt. En door wie dan? Door die vraag zouden we wel weer wat meer onrustig kunnen worden. Waar God geen mensen offert, daar staan mensen elkaar wel naar het leven. Waar God geen bloed eist van mensen, daar eisen mensen wel bloed van elkaar. Lang geleden, de hele geschiedenis door, de martelaren van de eerste eeuw en ook de Martelaren van Gorcum en de martelaren van de 20e eeuw, zoals Titus Brandsma die pas is heilig verklaard. En wat denkt u van de vele oorlogen die woeden, ook nu? De mensen vanuit Oekraïne die hier vandaag zijn weten maar al te goed wat oorlog en strijd betekent, wanneer je leven niet meer veilig is, als je zomaar kunt worden gedood bijna uit willekeur. Nee, daar waar God geen mensenlevens eist, daar eisen mensen wel elkaars leven op. Als ze in strijd verwickeld zijn en haat, baas boven baas.

Vandaag, broeders en zusters, mogen we dat onder ogen zien. Dat betekent niet dat u dat rustige idee hoeft los te laten dat God ons leven behoedt. Integendeel, dat vertrouwen mag u en moet u bewaren. Maar het kan niet zo zijn dat wij rustig achterover kunnen gaan zitten, dat wij indutten als we bedenken hoeveel mensen in deze wereld het slachtoffer zijn van andere mensen. Hoeveel mensen in deze wereld te lijden hebben van haat en geweld. En dat mensen worden omgebracht alsof ze geen waarde en geen betekenis hebben.

Aan de ene kant mag dus de liefde van God en zijn leven dat Hij ons geeft en dat Hij wil behoeden, gerust stellen en vertrouwen schenken. Zoals ook de Martelaren van Gorcum vertrouwen bleven houden tot het uiterste. Aan de andere kant mogen we ook onrustig zijn en komt er een onvrede in ons hart als we beseffen hoe mensen elkaar naar het leven staan en doden. Maar misschien maken we onwillekeurig de gedachte: nou, daar horen wij dan niet bij, want we zitten hier braaf in de kerk en ik zal nooit de hand slaan aan mijn medemens. Gelukkig maar. Er echter is méér nodig dan alleen maar je handen in bedwang houden en je mes thuis laten en niet vloeken en tieren en je tanden op elkaar houden. Want wat leren we van Jezus? Niet dat Hij zich aan het kruis heeft ingehouden, zijn woede heeft onderdrukt, maar dat Hij juist vanuit de liefde van zijn hart heeft gedaan wat Hij deed.

Broeders en zusters, ook wij zijn geroepen om die liefde van Christus in ons hart een plaats te geven. Als de Heer zozeer van ons houdt dat Hij zijn Zoon gezonden heeft (Johannes 3, 16), mogen we weten dat die liefde die Hij ons schenkt niet voor onszelf alleen bestemd is, maar voor alle mensen die hun leven aan God te danken hebben. Dat die liefde niet alleen voor ons bestemd is persoonlijk, maar ook voor de hele schepping die door de Heer is gemaakt en gewild.

Maar we zijn maar broze vaten, zo zegt de tweede lezing. Broze potten waar gauw een barst in komt, waar gauw een gat in zit. En inderdaad, soms verliezen we toch weer de liefde uit het oog. Soms is ons hart toch weer eerder vervuld van wrok en wraak en allerlei zure gedachten dan van het evangelie, de blijde boodschap.

Als we vandaag hier zijn, broeders en zusters, vraagt de Heer niet dat we perfect zijn. Maar vraagt Hij wel dat we willen leren van zijn liefde. Dat we willen leren van zijn volgehouden houding van liefde tot op het kruis. En dat wij ons ook willen aansluiten bij het getuigenis van de apostelen en van de Martelaren van Gorcum en de martelaren van deze tijd.

Broeders en zusters, leerlingen zijn daar ben je nooit te oud voor en daar kun je ook nooit te vroeg mee beginnen. Zeker niet als het ons christelijke leven betreft. Het is belangrijk

dat het woord van God, waarin zijn liefde zo duidelijk naar voren komt, een plaats heeft in ons hart. Zoals Abraham zijn zoon mag behouden en God het leven van Isaak behoedt. Zoals God zijn volk uit de slavernij van Egypte brengt naar een veilige plaats (cf. Exodus 3, 7-8). Zoals onze Heer Jezus zijn leven geeft aan het kruis en wanneer Hij opstaat uit de dood tegen zijn leerlingen zegt: vrede zij u (Johannes 20, 20.21.26).

Die liefde van de Heer, broeders en zusters, is geen zwaktebod. Die liefde van de Heer is niet een nooduitgang, omdat Hij met de rug tegen de muur staat. De liefde van God is zijn drijfveer voor heel de schepping, voor de verlossing en voor zijn verbond met ons. Dat is waar de Martelaren van Gorcum op vertrouwd hebben. Ook zij bleven leerling tot op het laatst, want je weet nooit van jezelf hoe je zult reageren op zoveel dreiging en kwaad, op zoveel vernedering en moeilijke vragen.

De Martelaren van Gorcum hebben geleerd dat de liefde van God in je hart kan blijven, ook al ben je broos en kwetsbaar, wanneer je je aan de Heer vasthoudt (Johannes 14, 6) en Hem vraagt om hulp (cf. Marcus 9, 24). Ook de martelaren waren leerlingen en niet volleerd. Broeders en zusters, mogen wij trouw blijven aan het woord van Gods liefde, zo zichtbaar in Jezus Christus (cf. Johannes 8, 31-32). Mogen wij trouw blijven aan het woord van God, zo werkzaam in de martelaren. En moge dat woord van liefde de rijkdom zijn in ons leven, om van dag tot dag te leren hoe wij die weg van de Heer kunnen gaan (Johannes 15, 1-15). Niet in ons eentje, maar samen met allen die ons in geloof in de dood zijn voorgegaan. En ook samen met allen met wie wij de Kerk van nu mogen vormen. Mogen wij een instrument van liefde zijn met heel ons hart (1 Korintiërs 12, 31- 13, 7; 1 Johannes 1, 3-11). Op voorspraak van de Martelaren van Gorcum. Amen.